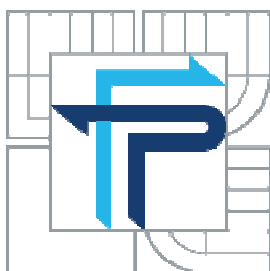

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

**FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ**

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUT OF FINANCES

**NÁVRH VNITŘNÍ ÚČETNÍ SMĚRNICE
PRO OBLAST TVORBY REZERV
VE SPOLEČNOSTI RATI, S.R.O.**

PROJECT OF IN-HOUSE ACCOUNTING GUIDELINES FOR PROVISIONS
IN COMPANY RATI, S.R.O.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

JAKUB SVOBODA

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. MICHAELA BERANOVÁ Ph.D.

BRNO 2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Svoboda Jakub

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Návrh vnitřní účetní směrnice pro oblast tvorby rezerv ve společnosti RATI, s.r.o.

v anglickém jazyce:

Project of In-house Accounting Guidelines for Provisions in Company RATI, s.r.o.

Pokyny pro vypracování:

Úvod a cíl bakalářské práce

Východiska pro vedení účetnictví podnikatelských subjektů

Legislativní rámec vytváření vnitropodnikových směrnic

Problematika tvorby rezerv ve společnosti RATI, s.r.o.

Návrh vnitřní účetní směrnice pro tvorbu rezerv ve společnosti RATI, s.r.o.

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, D. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 987-80-251-1950-1.

FICBAUER, J. Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2010. ISBN 978-80-7418-081-1.

KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 8. vyd. Praha: Polygon, 2006. ISBN 80-7273-130-0.

KRUPOVÁ, L. a kol. IFRS: Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. 1. vyd. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-863224-76-0.

ŠRÁMKOVÁ, A. a kol. IAS/IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: praktické aplikace. 2. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, 2009. ISBN 978-80-86716-61-9.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Beranová, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2010/2011.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 29.05.2011

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozpoznávání a vykazování rezerv v účetnictví. V teoretické části analyzuje způsoby vykazování rezerv podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a podle České legislativy. V praktické části je bakalářská práce zaměřena na stanovení způsobů tvorby rezerv ve společnosti RaTi, s.r.o. a vliv vytvořených rezerv na účetní závěrku.

Klíčová slova

České účetní předpisy, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, Rezervy, Účetní závěrka.

Abstract

The aim of this bachelor thesis is presentation of provisions in financial accounting. The thesis consists of two parts – theoretical and practical. Theoretical part engages in showing and creating provisions according Czech accounting law and according IAS/IFRS. In practical part are used methods of theoretical part in case of company RaTi, s.r.o. and pointed differences in financial statements before and after creation of provisions.

Key words

Czech accounting law, International Financial Reporting Standards, Provisions, Financial statement.

Bibliografická citace bakalářské práce dle ČSN ISO 690

SVOBODA, J. *Návrh vnitřní účetní směrnice pro oblast tvorby rezerv ve společnosti RATI, s.r.o.*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2011. 60 s.

Vedoucí bakalářské práce Ing. Michaela Beranová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně pod vedením své vedoucí práce. A dále prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 2. června 2010

.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat všem, kteří mne při psaní bakalářské práce podporovali a pomáhali mi. Zvláštní poděkování patří paní Ing. Michaelae Beranové Ph.D. za její trpělivost, užitečné rady, odborné připomínky a přátelský přístup.

OBSAH

OBSAH	- 7 -
ÚVOD	- 9 -
1 PODSTATA ÚČETNICTVÍ	- 11 -
2 TEORETICKÁ A PRÁVNÍ VÝCHODISKA REZERV	- 14 -
2.1 Objektivní a subjektivní prvky účetnictví	- 14 -
2.2 Dopad subjektivních prvků v účetnictví a účetních závěrkách	- 15 -
2.3 Tiché rezervy	- 17 -
2.4 Rezervy v účetnictví	- 17 -
3 REGULACE ÚČETNICTVÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI	- 20 -
3.1 Rezervy a daň z příjmů	- 22 -
3.1.1 Rezerva na opravy hmotného majetku	- 23 -
3.1.2 Rezerva na pěstební činnost	- 25 -
3.1.3 Ostatní rezervy dle zákona o rezervách	- 25 -
3.2 Rezervy v účetnictví	- 26 -
3.2.1 Rezervy na rizika nebo ztráty z podnikání	- 26 -
3.2.2 Rezerva na daň z příjmů	- 27 -
3.2.3 Rezerva na důchody a obdobné závazky	- 27 -
3.2.4 Rezerva na restrukturalizaci	- 28 -
3.3 Metody stanovení výše rezerv	- 28 -
4 REGULACE ÚČETNICTVÍ NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI	- 30 -
4.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví	- 32 -
4.2 Mezinárodní účetní standard IAS 37	- 33 -
4.2.1 Rezervy dle IAS 37	- 33 -
4.2.2 Podmíněné závazky	- 34 -
4.2.3 Podmíněná aktiva	- 35 -
4.2.4 Užití rezerv	- 36 -
5 TVORBA REZERV VE SPOLEČNOSTI RATI, S.R.O.	- 39 -
5.1 Rezerva na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu	- 40 -
5.2 Rezerva na záruční opravy	- 41 -
5.3 Dopad tvorby rezerv	- 45 -

6 NÁVRHY A DOPORUČENÍ	- 49 -
6.1 Směrnice pro tvorbu rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu	- 49 -
6.2 Směrnice pro tvorbu rezervy na záruční opravy	- 51 -
ZÁVĚR	- 54 -
ZDROJE	- 55 -
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	- 58 -
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A NÁZVŮ	- 59 -
SEZNAM PŘÍLOH	- 60 -

ÚVOD

V roce 2007 započalo hypoteční krizí v USA období ekonomické recese. Více než finanční krizí se toto období dalo označit krizí důvěry. Investoři na celém světě požadují od této doby co nejpřesnější a nejspolehlivější informace o projektech a společnostech, do kterých by měli svůj kapitál vložit. Důležitým zdrojem informací o společnosti nebo projektu jsou výstupy z účetnictví, které prezentují ekonomickou situaci dané společnosti nebo projektu v konkrétním okamžiku, případně za určité období. K možnosti získat tyto data stejným způsobem a ve stejné kvalitě napříč státy a kontinenty vznikly Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.

Důležitost Mezinárodních standardů účetního výkaznictví s neustávající globalizací narůstá. Nabízejí se nové příležitosti, nové lokality pro investování. Investoři nedrží svůj kapitál v omezeném prostředí svého přirozeného teritoria, ale zkouší investovat i v dalekých krajinách. Aby se investování nezměnilo v pouhý hazard, podkládají svá rozhodnutí i daty obsaženými v účetní závěrce. Problém nastane, pokud způsob účtování a vykazování jednotlivých operací v účetní závěrce neodpovídá běžným zvyklostem, kterých je investor znalý. Dodržení postupů a metod Mezinárodních standardů účetního výkaznictví v tomto případě zaručuje stejnou relevanci informací bez ohledu na původ společnosti, která tyto informace vykazuje.

I v účetnictví ovšem může nastat situace, kdy není vše přesné a plně jasné. Dokonalým příkladem těchto problémů je tvorba rezerv. Rezerva vyjadřuje možný budoucí odliv zdrojů společnosti, možné riziko. Přiznáním tohoto rizika společnost chrání investora, poskytuje mu úplné informace o své ekonomické situaci, zvyšuje svoji důvěryhodnost. Důležité je ovšem riziko rozpoznat a správně vyhodnotit. Rezerva nemá sloužit vedení společnosti k vylepšování obrazu společnosti, nýbrž pouze k poskytnutí co nejvěrnějšího obrazu společnosti.

Cílem mé bakalářské práce je zhodnotit možnosti tvorby rezerv podle České účetní legislativy a podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví. Teoretická část bakalářské práce rozebírá možnosti tvorby zákonných rezerv, které umožňují snížení základu daně, a účetních rezerv dle České účetní legislativy, které vyjadřují reálná budoucí rizika odlivu vlastních zdrojů společnosti. Tuto metodiku tvorby rezerv

následně porovnávám s metodikou tvorby rezerv podle IAS 37 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva, který se metodikou tvorby a vykazování rezerv zabývá. Praktická část bakalářské práce je zaměřena na konkrétní druhy použitelných rezerv a vliv vykázaných rezerv na účetní závěrku společnosti RaTi, s.r.o., ve které bylo dosud účetnictví nevykázáním rezerv zkresleno. V navrhovaných řešeních lze nalézt vytvořené směrnice, které řeší problematiku účtování a vykazování rezerv ve společnosti RaTi, s.r.o.

1 PODSTATA ÚČETNICTVÍ

Veškeré právnické a některé zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění (dále jen zákon o účetnictví) vymezené fyzické osoby mají stanovenou povinnost vést účetnictví. Pro potřeby účetnictví se tyto osoby souhrnně označují jako „účetní jednotky“.

Účetnictví jako takové lze chápat jako soubor dat, která slouží k věrnému a poctivému zobrazení současného ekonomického stavu společnosti. Slouží k zachycení veškerých činností společnosti na základě stejných metod, určených všeobecnými účetními zásadami, účetními judikáty (zákon č. 563/1991 o účetnictví Sb.), mezinárodními dohodami a směrnicemi (směrnice EU IAS/IFRS a další). (SLÁDKOVÁ, 2009)

Pohled na účetnictví je lepší s uvědoměním, kdo je uživatelem výstupů z účetnictví a případně co lze považovat za výstupy. Výstupem z účetnictví jsou určitým způsobem synchronizovaná data ke stanovenému datu, případně za stanovené období. Tyto data získaná standardizovanými metodami, může uživatel využít k rozhodnutí ohledně otázek týkající se společnosti. (MLÁDEK, 2005)

Uživatele je možné rozlišit na externí a interní. Interní uživatelé působí v dané společnosti, mají možnost permanentního přístupu k účetním datům. Na základě dat z účetnictví dělají rozhodnutí, hodnotí postavení společnosti, srovnávají plány a realitu. Obvyklým interním uživatelem je management společnosti. (KOVANICOVÁ, 2002)

Externí uživatelé mají k datům značně omezený přístup, přesto potřebují data získat, pro uskutečnění svých rozhodnutí. Externí uživatelé zkoumáním výstupních dat z účetnictví minimalizují svá rizika. Analyzují pomocí účetních dat situaci společnosti, její postavení a případný budoucí trend. Mezi externí uživatele se řadí banky, dodavatelé, odběratelé, zaměstnanci, věřitelé, stát, ale i například akcionáře. (KOVANICOVÁ, 2002)

Zákon o účetnictví a navazující právní předpisy určují základní principy, zásady a pravidla, kterými se musí účetní jednotka při vedení účetnictví řídit. Většina principů a zásad je používána v mezinárodním měřítku, protože výstupy účetnictví by měly obsahovat data zjištěná stejnou formou bez ohledu na stát původu. Při používání těchto

zásad musí hlavně brát účetní jednotka zřetel na uživatele výstupu z účetnictví. (SLÁDKOVÁ, 2009)

Jedná se o tyto zásady:

- Zásada věrného a poctivého zobrazení
 - jedná se převážně o volbu metod, které nejlépe budou zobrazovat aktuální stav ve společnosti (například ohodnocení zásob, způsob odepisování dlouhodobého majetku);
- Zásada přednosti obsahu před formou;
- Zásada neomezené (nepřetržitě) doby trvání účetní jednotky;
- Zásada opatrnosti (přímo souvisí s prvním bodem)
 - v účetní závěrce by se nikdy neměla objevit nadhodnocená aktiva a podhodnocené závazky, budoucí ztráty musí být prezentovány ihned;
- Zásada stálosti účetních metod;
- Zásada konzistentnosti mezi účetními obdobími;
- Zásada významnosti;
- Zásada zákazu kompenzace;
- Zásada periodicity;
- Zásada účetní jednotky;
- Zásada realizace výnosu;
- Zásada oceňování v historických cenách.

Hlavním výstupem je účetní závěrka, která je povinně zveřejňována (v České republice se zveřejňuje ve sbírce listin u příslušného krajského soudu). Tento výstup slouží především externím uživatelům. Aby účetní závěrka měla smysl jako zdroj, musí informace v ní obsažené mít tyto vlastnosti (KOVANICOVÁ, 2002):

- Spolehlivost;
- Srovnatelnost;
- Srozumitelnost;
- Významnost;
- Členění majetku a závazků na dlouhodobé a krátkodobé.

S ohledem na rozšiřující se globalizaci a postupnou eliminaci geografických bariér dochází k potřebě tyto informace získávat za stejných okolností a ve stejné podobě, bez ohledu na stát, ve kterém se nacházíme. Pro srovnání potřebujeme data se stejnou relevancí a spolehlivostí. Za tímto účelem existují standardy, které upravují reporting, tedy způsoby vykazování, a to bez ohledu na místo, stát vzniku. Nejdůležitějšími z nich jsou IAS/IFRS a národní účetní soustava USA - US GAAP.

2 TEORETICKÁ A PRÁVNÍ VÝCHODISKA REZERV

Tvorba rezerv je v účetnictví zdůvodněna zásadou opatrnosti, která je stanovena zákonem o účetnictví. Prostřednictvím tvorby rezerv účetní jednotka pohlíží na určité proběhnuté operace s výhledem možného budoucího rizika, které ač je nejisté, musí být vykázano.

2.1 Objektivní a subjektivní prvky účetnictví

Každý účetní zápis musí být dle zákona o účetnictví prokazatelný dokladem. Formu účetnictví upřesňuje § 4 odst. 10 zákona o účetnictví, kde je stanoveno, že: „Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví jako soustavu účetních záznamů. Účetním záznamem se rozumí data, která jsou záznamem veškerých skutečností týkajících se vedení účetnictví. Každou skutečnost týkající se vedení účetnictví jsou účetní jednotky povinny zaznamenávat výhradně jen účetními záznamy.“

Data v tomto pojetí ovšem nelze chápat jen pouze jako číselné vyjádření nějaké činnosti, jde spíše o jakoukoliv informaci písemné nebo technické formě, která popisuje předmět účetnictví. (LOUŠA, 2009)

Účetnictví je vedeno za účelem věrného a úplného obrazu o stavu dané společnosti. Účetní záznam prokazuje vzniklou operaci, náklad, výdaj, příjem, výnos, vznik pohledávky nebo závazku, apod. Důležité jsou ovšem informace o zdroji daného záznamu, případně o vyhotoviteli, příjemci a dané operaci příslušného účetního dokladu. Pokud má daná operace původ mimo společnost a příslušný doklad je vydán mimo účetní jednotku, je tento doklad věrohodný a objektivní, stejně jako doklad vystavený účetní jednotkou, jehož příjemcem je třetí osoba. Důvěryhodný a objektivní je také doklad, který zaznamenává lehce doložitelnou činnost v rámci účetní jednotky, například pohyby na skladě nebo zaúčtování nákladů na mzdy. Těchto dokladů je převážná většina. Účetní jednotka nemá přímý vliv na vznik tohoto dokladu, tudíž přispívá zveřejnění věrného obrazu. (FEDOROVÁ, 2009)

K zobrazení úplného obrazu o stavu účetní jednotky musí účetní jednotka řešit kolizi požadavků objektivnosti a průkaznosti s požadavky na úplnost účetnictví v časové a věcné souvislosti především k datu sestavení účetní závěrky. K datu sestavení totiž

není přesně známa výše řady položek vztahujících se k danému účetnímu období, například závazků a pohledávek, výnosů a nákladů. (SLÁDKOVÁ, 2009)

Účetní jednotka v tomto případě musí sama zpracovat řadu podkladů a zaznamenat je v kategorii interních dokladů. Nejčastější příčiny tvorby interních dokladů jsou následující (SLÁDKOVÁ 2009) :

- Dočasné snížení hodnoty položek aktiv (tvorba opravných položek);
- Trvalé snížení hodnoty položek aktiv (tvorba odpisů);
- Zjištění podhodnocených závazků a ocenění budoucích možných závazků vztahujících se k danému účetnímu období (tvorba rezerv);
- Přecenění na reálnou hodnotu (finanční výnos/náklad);
- Přecenění položek vedených v cizí měně (kurzové rozdíly);
- Přiřazení výnosů/nákladů a příjmů/výdajů k souvisejícímu účetnímu období (časové rozlišení);
- Zaúčtování dosud nezaúčtovaných pohledávek/závazků jimž nelze určit přesná výše (dohadné položky).

Celkový výstup z účetnictví může být tedy značně ovlivněn těmito, z určitého pohledu subjektivními účetními záznamy, zpracovanými a dokladovanými samotnou účetní jednotkou. To může být zdrojem úmyslných i nechtěných zkreslení účetní závěrky.

2.2 Dopad subjektivních prvků v účetnictví a účetních závěrkách

Data v účetních závěrkách ovlivňují rozhodování mnoha uživatelů účetních výstupů a dat, kteří byli vyjmenováni v na straně 12 kapitole předchozí. Při dodržení zásady opatrnosti účetní jednotka ovšem vykazuje i možné dopady současných činností v budoucích obdobích. Zde ale nelze vždy prokazatelně dokázat pravděpodobnost těchto operací a většinou ani jejich výši. Tyto operace vyplývají z § 25 zákona o účetnictví, který se zabývá oceňováním majetku a závazků. Nejdůležitějším z pohledu problematiky rezerv je odstavec 2, který uvádí: „Jiná aktiva a jiná pasiva, o kterých účtují vybrané účetní jednotky účetními zápisy v knihách podrozvahových účtů, se v případě skutečností, o kterých účetní jednotky účtují v souvislosti s budoucím přírůstkem nebo úbytkem majetku nebo jiného aktiva, závazku nebo jiného pasiva, kterému může dojít na základě stanovené podmínky nebo podmínek, oceňují

předpokládanou výši ocenění této složky majetku či jiného aktiva nebo závazku či jiného pasiva.“

Dle LOUŠI (2009, s. 82) § 25 odstavec 2 zákona o účetnictví umožňuje vybraným účetním jednotkám upravit ocenění v případech očekávané budoucí změny hodnoty aktiv nebo pasiv. V příkladech uvádí výsledky započatých soudních sporů nebo tvorbu rezerv. V účetní závěrce by právě tato předvídatelná rizika a ztráty měla být kryta vytvořením příslušných rezerv. Případné dočasné snížení hodnoty se vyjádří opravnou položkou, trvalé snížení hodnoty odpisem.

Upřesnění § 25 odstavce 2 nalezneme v § 25 odstavci 3 zákona o účetnictví: „Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.“

V tomto odstavci je kladen důraz na povinnost vytvořit opravné položky, odpisy a rezervy za jakékoliv situace, bez ohledu na aktuální výsledky hospodaření společnosti. Účelem je již zmiňovaný věrný obraz o ekonomické situaci společnosti, který nesmí být v žádném případě zkreslován, zvláště pokud by taková úprava vylepšila skutečnost. V tom případě by mohli externí uživatelé účetní závěrky, kteří o provedeném účelovém zkreslení neví, zdůvodnit svá špatná rozhodnutí na základě vadných dat. V zahraničí, převážně v USA, se tato problematika stává často podkladem soudních sporů. Jako největší příklady uvedu kauzu ENRON z roku 2001 nebo kauzu amerického telekomunikačního giganta WORLDCOM z roku 2002. (MLÁDEK, 2005)

Důležitým faktorem v tomto případě je míra podstupovaného rizika společnosti. Rizika společnost vyhodnocuje podle znalostí a informací, které má k okamžiku sestavení účetní závěrky, nikoli k rozvahovému dni. Z toho plyne, že rizikovost dané položky se určuje se zpožděním a tudíž účetní jednotka může pracovat s více informacemi o daném problému a lépe odhadnout jeho výsledek, případně výši postihu. (KOVANICOVÁ, 2002)

Zákon o účetnictví v § 26 odst. 2 prikazuje účetní jednotce při zjištění podhodnocených závazků, i případném nadhodnocení, než v jaké hodnotě jsou vyjádřeny v účetnictví, vykázat nově zjištěnou hodnotu v účetní závěrce.

2.3 Tiché rezervy

Tiché rezervy jsou vytvořeny nesplněním podmínek pro oceňování aktiv a závazků. Jejich původ lze vidět v nedostatečném přezkoušení ceny položek aktiv, tudíž vlivem tohoto zanedbání je položka aktiv oceněná nižší hodnotou než je reálná, případně nadhodnocená položka závazků, která je vykázána v ceně vyšší, než je reálně k rozvahovému dni. Dle KOVANICOVÉ (2002) lze pro tento druh rezervy použít též označení „rezervy skryté“ nebo „rezervy latentní“.

Tyto tiché rezervy zkreslují obraz o ekonomické situaci společnosti, ale jejich tvorbu není možné zaznamenat ani dokladovat. Tiché rezervy jsou ovšem tvořeny v rozporu se zákonem o účetnictví, kde v § 26 odstavci 2 je stanoveno: „Pokud se při inventarizaci zjistí, že hodnota závazků je vyšší, popřípadě i nižší než jejich výše v účetnictví, uvedou se závazky v účetnictví a v účetní závěrce v tomto zjištěném ocenění.“

Účetní jednotka si touto činností v daném období snižuje výnosy a tím i výsledek hospodaření. Daný rozdíl v ocenění může v následujících účetních obdobích vykázat. Tento skrytý výnos je tedy posouván po jednotlivých účetních obdobích, dokud se účetní jednotka nerozhodne jej vykázat. (RYNEŠ, 2011)

2.4 Rezervy v účetnictví

Rezervy se účtují na vrub nákladů, čímž dojde ke snížení výsledku hospodaření z běžného účetního období ve prospěch příštích účetních období, kdy nastane, v běžném období očekávaná, hospodářská operace (riziko) a rezerva bude na pokrytí této operace čerpána. Lze tedy hovořit o zadržení části dosud nevykázaného zisku k pokrytí operace s vazbou k běžnému účetnímu období.¹

¹ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*

Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

Dle KOVANICOVÉ (2002, s. 13, s. 199-200) jsou rezervy specifické tím, že: „představují část záměrně nevykázaného zisku, zadrženu jednak pro na případná reálná rizika související s podnikáním, jednak na přesně vymezené účely.“ Pod reálnými riziky si lze představit započaté soudní spory nebo nevýhodnou smlouvu, jejíž plnění převyšuje náklady s plněním této smlouvy ekonomický přínos společnosti. Přesně vymezenými účely lze chápat rezervu na záruční opravy nebo restrukturalizaci společnosti.

Rezerva je tedy specifickým typem závazku. Oproti závazkům z obchodních vztahů nebo například úvěrům, které vždy vyplývají z minulých událostí, je rezerva tvořena preventivně a při jejím tvoření je spousta proměnlivých či neznámých faktorů. Jedním z nich je neurčitě časové určení, tudíž nelze přesně stanovit, kdy nastane operace, na níž bude rezerva čerpána. Dalším častým faktorem je neurčitá výše budoucího závazku, na který má být rezerva čerpána.

Rezervy se člení například podle těchto hledisek:²

- Dle určení rezervy:
 - rezervy účelové,
 - rezervy obecné.
- Dle vztahu k dani z příjmů:
 - zákonné (daňové) rezervy,
 - účetní (nedaňové) rezervy.
- Členěné dle oblasti činnosti, která stojí za vznikem rezervy:
 - provozní,
 - finanční,
 - mimořádné.

Určení rezervy je velmi důležité. Rezerva by měla být tvořena účelově, účel rezervy je většinou jediný jistý faktor pro účetní operaci. Obecné rezervy představují rezervu vytvořenou na běžná rizika, jako například rezerva na rizika či ztráty z podnikání. Mezi obecné rezervy nepřímo spadá i povinný rezervní fond společnosti, který je tvořen ze

² *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*

Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

zisku, jen aby ochránil případné věřitele od úplných ztrát. Rezervy účelové jsou vytvořeny ke krytí konkrétního specifikovaného rizika, například konkrétnímu majetku, konkrétní smlouvě.³

Vztah daně z příjmů k rezervě je poněkud zavádějící. Je sice pravdou, že účetní závěrka slouží většinou přímo ke stanovení základu daně z příjmů právnických osob, avšak před stanovením základu daně je hospodářský výsledek upraven o určité položky, které zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, v platném znění (dále jen zákon o daních z příjmů) neuznává jako daňově uznatelné. Rezervy tvořené podle všeobecných účetních standardů, metod a zásad, hlavně zásady opatrnosti, většinou uznatelné nejsou. Podobné je to i v jiných národních soustavách, kde bývá odlišena účetní závěrka, která zveřejňuje ekonomickou situaci společnosti, od daňové, která slouží ke stanovení daně z příjmů. Daňové rezervy lze tedy chápat jako rezervy uznatelné dle legislativy sloužící k určení základu daně jako náklad. Například v české daňové legislativě jsou daňově uznatelné rezervy tvořeny dle zvláštního právního předpisu. Výčet jednotlivých účelů, které jsou daňově uznatelné, se liší dle národních daňových a účetních soustav. (RYNEŠ, 2011)

Členění dle oblasti činnosti, která vede ke vzniku rezervy je taktéž důležité, většinou právě k identifikaci rezervy. Rezerva, hlavně její tvorba, je poté ve výkazu zisku a ztráty lépe identifikovatelná a lze ji blíže přiřadit k dané události. Členění je stejné jako u ostatních nákladů a výnosů, tedy na provozní, finanční a mimořádné.

³ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*
Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

3 REGULACE ÚČETNICTVÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Postup při tvorbě rezerv stanovuje v české legislativě § 4 odst. 8 písmeno g), kde je uvedeno: „Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména směrnou účtovou osnovu, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek, účetní metody a ostatní podmínky vedení účetnictví stanovené prováděcími právními předpisy. Prováděcí právní předpisy pro jednotlivé skupiny účetních jednotek upraví: g) účetní metody, zejména způsoby oceňování a jejich použití včetně oceňování souboru majetku, postupy tvorby a použití opravných položek, postupy odpisování, postupy tvorby a použití rezerv.“

Citovaný § 4 odst. 8 zákona o účetnictví zmocňuje Ministerstvo financí České republiky k vydávání prováděcích vyhlášek (předpisů) jednotlivým skupinám účetních jednotek, k činnostem uvedeným pod písmeny a) až u), tedy i k rezervám uvedeným v písmeně g). (LOUŠA, 2009)

Při zaměření pouze na účetní jednotky, které jsou podnikateli vedoucími účetnictví, je tímto předpisem vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, v platném znění, (dále jen vyhláška č. 500/2002 Sb.)

Dále se rezervám věnují tyto právní předpisy:

- Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, v platném znění (dále jen zákon o daních z příjmů);
- Zákon č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v platném znění (dále jen zákon o rezervách).

Dalším předpisem, který je nutno zohlednit jsou České účetní standardy pro podnikatele (tedy účetní jednotky, které účtují dle vyhlášky č. 500/2002 Sb.) zveřejněné ve Finančním zpravodaji Ministerstva financí (Finanční zpravodaj č. 48/2003).

Rezervy jsou v účetní závěrce zařazeny na straně pasiv jako součást cizích zdrojů:

B. CIZÍ ZDROJE

B.I. REZERVY

1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů;
2. Rezerva na důchody a podobné závazky;
3. Rezerva na daň z příjmů
4. Ostatní rezervy

Tvorba rezerv se tedy projeví v rozvaze zvýšením cizích zdrojů. Čerpání rezervy se projeví snížením cizích zdrojů.

Rezervy mají vliv také na výkaz zisku a ztráty. Při použití výkazu zisku a ztráty v druhovém členění se nám tvorba a čerpání rezervy projeví v těchto položkách (včetně označení ve výkazu):

G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období

* Provozní výsledek hospodaření

M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti

* Finanční výsledek hospodaření

** Výsledek hospodaření za běžnou činnost

*** Výsledek hospodaření za účetní období

**** Výsledek hospodaření před zdaněním

Přímo v účetnictví se při použití směrné účtové osnovy projeví rezervy na účtech v následujících účtových třídách a účtových skupinách:

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

42 – Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření;

45 – Rezervy.

Účtová třída 5 – Náklady

55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti;

57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti;

58 – Mimořádné náklady;

59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

Z výčtu položek, na které mohou mít rezervy a jejich tvorba vliv, lze zhodnotit, že tvorba rezerv je důležitou částí účetnictví. Rezervy se účtují na vrub nákladů a ve prospěch pasiv.

V příloze účetní závěrky se také projeví tvorba rezerv. Zde by měli uživatelé výstupu z účetnictví nalézt rozpis rezerv. Dále je možné nalézt vliv rezerv v přehledu o finančních tocích, tzv. cash-flow. V tomto přehledu jsou rezervy vykázány jako nepeněžní transakce.

3.1 Rezervy a daň z příjmů

Daň z příjmů právnických osob je důležitou částí fiskální politiky České republiky. Není náhodou, že konec účetního období je využíván v České republice i jako konec zdaňovacího období. Důvod je jednoduchý, ulehčení administrativy pro daňové poplatníky. Sloučením těchto dvou termínů nemusí účetní jednotka vyhotovovat dvě závěrky (jednu účetní a jednu daňovou) v rozličných termínech. Tím dochází k synchronizaci dvou systémů, účetního, který má za úkol poskytovat informace o ekonomické situaci společnosti, a daňového, který má za úkol stanovit základ daně, určit daň a odvézt ji do státního rozpočtu. (KOVANICOVÁ, 2002)

Ovšem zde se dochází ke kolizi, kterou je nutno ošetřit. Některé položky, o kterých je účtováno jako o nákladech (úctová třída 5) nemusí být uznatelné jako oprávněný náklad z pohledu daňového, tedy podle zákona o dani z příjmů. Tvorba rezerv není obecně brána jako daňově neuznatelný náklad. Zákon o daních z příjmů toto upravuje v § 24 takto: „Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.“ Zde lze jasně pochopit, proč tvorba rezerv není daňově uznatelný náklad. Rezerva totiž

neslouží k dosažení, zajištění ani udržení příjmů. Vyjadřuje budoucí riziko, budoucí pravděpodobný odtok finančních prostředků ze společnosti. Je většinou i těžko prokazatelná, protože jediná jistá informace, s kterou účetní jednotka pracuje, je znalost budoucí operace, která může s určitou pravděpodobností nastat. Termín operace a výše negativního dopadu jsou v tomto případě většinou neznámé.⁴

Zákon o daních z příjmů dále výslovně v § 25 stanovuje položky, které nelze jako náklady pro daňové účely uznat, pro problematiku této práce je stěžejní odst. 1 písmeno l), kde je zmíněno: „tvorba rezervních a ostatních účelových fondů, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak“. Tímto jsou tedy vyloučeny z uznatelných nákladů všechny položky tvorby rezerv, vyjma těch, jež upravuje zvláštní předpis. Tímto předpisem je zákon o rezervách.

Zákon o rezervách upravuje tvorbu:

- Bankovních rezerv;
- Rezerv v pojišťovnictví;
- Rezerv na opravy dlouhodobého majetku;
- Rezerv na pěstební činnost;
- Ostatních rezerv v rozsahu stanoveném tímto zákonem;
- Opravných položek.

Jelikož se tato práce zaměřuje na rezervy podnikajících subjektů, které nejsou bankami ani pojišťovnami, rozebrány budou pouze rezervy vztahující se podle zákona o rezervách k těmto subjektům.

3.1.1 Rezerva na opravy hmotného majetku⁵

Rezerva na opravu hmotného majetku se tvoří za účelem rozložení nákladů na opravu dlouhodobého hmotného majetku do více účetních/daňových období. Právním zdrojem pro jejich tvorbu je § 7 zákona o rezervách. Dle zákona o rezervách lze rezervu na opravu hmotného majetku tvořit pouze na majetek, jenž se podle zákona o daních

⁴ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*

Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

⁵ Zpracováno dle zákona o rezervách

z příjmů odepisuje minimálně 5 let, čímž je vyloučen majetek z první odpisové skupiny dle přílohy č. 1 zákona o daních z příjmů. Dále jsou stanoveny tyto podmínky pro poplatníka daně (§7 odst. 1 zákona o rezervách):

- musí mít k danému majetku právo vlastnické,
- je nájemcem hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku, ve které je k opravě tohoto majetku písemně vázán,
- prochází reorganizací nebo oddlužením podle zvláštního právního předpisu, ale jejich vlastnické právo ke hmotnému majetku, na jehož opravy byla tvořena rezerva, nebylo v průběhu insolventního řízení ani jeho pravomocným ukončením dotčeno.

Tato rezerva se dále nesmí tvořit na (§ 7 odst. 3 zákona o rezervách):

- majetek určený k likvidaci,
- majetek, u něhož jde o opravy v důsledku škody či jiné nepředvídané nebo nahodilé události,
- majetek, u něhož jde o opravy, které se pravidelně opakují každý rok,
- majetek, k němuž má vlastnické právo poplatník, vůči jehož majetku trvají účinky prohlášení konkursu podle zvláštního právního předpisu.

Zákon o rezervách dále určuje délku tvorby rezervy. Rezerva se musí tvořit minimálně po dvě zdaňovací období, maximální doba tvorby rezervy je určena odpisovou skupinou hmotného majetku dle přílohy č. 1 zákona o daních z příjmů. Maximální přípustná doba tvorby rezervy na opravy hmotného majetku, kterou může účetní jednotka – poplatník daně z příjmů využít, činí deset po sobě jdoucích zdaňovacích období, a týká se majetku zařazeného do 5. a 6. odpisové skupiny dle přílohy č. 1 zákona o daních z příjmů. (RYNEŠ, 2011)

Zákon o rezervách dále stanovuje podmínky, za kterých, lze rezervu na opravy hmotného majetku uznat, jako daňově uznatelný náklad:

- do termínu pro podání daňového přiznání musí být peněžní prostředky ve výši vytvořené rezervy převedeny na samostatný účet v bance, který je veden v českých korunách nebo eurech,

- peněžní prostředky z bankovního účtu rezervy lze použít jen na účely, pro které byla rezerva tvořena.

Rezerva na opravu hmotného majetku se stanoví podílem rozpočtu nákladů na opravu a počtem období, které uplynou do zahájení opravy. Do počtu období se nezahrnuje období předpokládaného započetí opravy. Alternativou je výpočet pomocí technických jednotek. Stanoví objem technických jednotek, například pracovních hodin stroje, počet vyrobených produktů, počet najetých kilometrů, které pro který má daný hmotný majetek životnost před opravou. Poměrem spotřebovaných technických jednotek v daném období oproti celkově plánovaným se určí poměrná část celkové rezervy na dané období.

Nezačne-li se s opravou hmotného majetku nejpozději jedno zdaňovací období, po zdaňovacím období, kdy měla být rezerva plánovaně čerpána, rezerva na opravu hmotného se zruší.

3.1.2 Rezerva na pěstební činnost⁶

Rezervu na pěstební činnost mohou dle § 9 odst. 2 zákona o rezervách vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří jsou povinni dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon) provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů. Výše rezervy se stanovuje podle množství vytěženého dřeva v m³, účetní jednotka sama stanovuje výši rezervy podle rozpočtu nákladů na obnovu. (RYNEŠ, 2011)

Rezerva na pěstební činnost může být čerpána pouze na činnosti uvedené v příloze zákona o rezervách, například obnova lesa výsevem, obnova lesa sadbou, příprava půdy na obnovu lesa nebo ochrana lesa proti škůdcům.

3.1.3 Ostatní rezervy dle zákona o rezervách

Zákon o rezervách dále uznává jako daňově uznatelný náklad tvorbu rezerv (§ 10 zákona o rezervách):

- Rezervu na odbahnění rybníka;

⁶ Zpracováno dle zákona o rezervách

- Rezervu na sanaci pozemků dotčených těžbou;
- Rezervu na vypořádání důlních škod;
- Rezervy, u nichž zvláštní zákon uvede, že jde o výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Podmínky jsou podobné jako u tvorby rezerv na opravy hmotného majetku. Peněžní prostředky ve výši rezervy musí být uloženy na samostatný účet vedený v české měně nebo v eurech u bankovní instituce sídlící v Evropské unii. Ty lze využít pouze v souvislosti s čerpáním rezervy.

3.2 Rezervy v účetnictví

Rezervy dle účetních předpisů jsou tvořeny s ohledem na zásadu opatrnosti. Nemají vliv na daň z příjmů, jsou tvořeny za účelem zachycení rizika v účetních výkazech a účetnictví samotném.

3.2.1 Rezervy na rizika nebo ztráty z podnikání

Účetní jednotka smí rezervu na rizika a ztráty z podnikání tvořit v okamžiku, kdy si je vědoma budoucího rizika nebo ztráty z podnikání na základě současných skutečností. Musí se přesně určit, kde lze tyto rizika nebo ztráty očekávat, tudíž ji nelze tvořit na obecné riziko, např. na podnikatelská rizika. (KOVANICOVÁ, 2002)

Tyto účetní rezervy na rizika a ztráty z podnikání nejsou detailně upraveny žádným závazným účetním předpisem, ale vážou se k odhadu, empirickým a statistickým šetřením, případně zkušenostem z minulých období. Rozhodnutí, zda o těchto rezervách účtovat, učiní účetní jednotka sama, proto je důležité mít vnitropodnikovou směrnici, která stanovuje podmínky pro účtování a výpočet rezervy na rizika nebo ztráty z podnikání. Příkladem může být rezerva na bezplatné záruční opravy nebo odstranění ekologických škod. (RYNEŠ, 2011)

Pokud by vytvářená rezerva byla velmi neurčitá, případně operace, ke které se vztahuje, by byla velmi nejistá, nebude o ní účetní jednotka účtovat. Tyto nejisté položky poté

budou zveřejněny v podrozvaze, případně o nich bude informováno v příloze účetní závěrky s popisem skutečnosti a odhadem možného rizika a případné ztráty.⁷

3.2.2 Rezerva na daň z příjmů

Rezervu na daň z příjmů tvoří účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku později než daňové přiznání. K rozvahovému dni mají ovšem povinnost vykázat náklad související s daným účetním obdobím. Daň z příjmů totiž představuje pro účetní jednotku budoucí odčerpání zdrojů, tedy náklad. Tento náklad se vztahuje k právě uzavřenému období. Účetní jednotka má tedy k dispozici dvě důležité informace ze tří nutných. Účetní jednotka má povinnost daň zaplatit, tudíž je jisté, že operace proběhne, a jelikož splatnost daně je stanovena až na výjimky zákonem o daních příjmů, je možné určit i časové období operace. Nejistou položkou, kterou musí účetní jednotka odhadnout je výše daňové povinnosti.⁸

Tvorba rezervy se účtuje na vrub účtu 591 a její čerpání ve prospěch tohoto účtu. Protiúčtem je účet 453. Čerpání rezervy bude provedeno k datu účtování o vzniklé daňové povinnosti. Dále je tato rezerva určena pouze k dani z příjmů, v žádném případě ji nelze využít ve spojení s jiným druhem daně.

3.2.3 Rezerva na důchody a obdobné závazky

S ohledem na současný důchodový systém v České republice, nemá rezerva na důchody a obdobné závazky v českém účetnictví opodstatnění. Důchody zaměstnancům vyplácí dle důchodového pojištění stát, prostřednictvím Správy sociálního zabezpečení. Na tyto důchody přispívá jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec prostřednictvím sociálního pojištění. (KOVANICOVÁ, 2006)

Tento druh rezervy lze použít, pokud je domluvena jiná, další, forma důchodu nebo podobných požitků ve smlouvě nebo právním předpisem. V tom případě by princip,

⁷ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*
Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

⁸ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*
Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

způsob tvorby a výpočtu určila nejspíše kolektivní smlouva zaměstnavatele s odbory. (RYNEŠ, 2011)

3.2.4 Rezerva na restrukturalizaci

Restrukturalizace je nazýván program, při němž se výrazně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna. Restrukturalizace může zahrnovat i fyzické přestěhování podnikatelských aktivit účetní jednotky spojené s uzavřením provozu, případně ukončení či utlumení části podnikatelských aktivit. Rezervu lze tvořit a čerpat jen na náklady nezbytné s uskutečněním programu restrukturalizace. Tyto náklady nesmí souviset s pokračujícími aktivitami účetní jednotky. Mezi náklady nezbytné s uskutečněním programu restrukturalizace se neřadí náklady na přeškolení zaměstnanců, kteří budou i po restrukturalizaci zaměstnáni ve společnosti, důvodem je nesouvislost s ukončením činnosti, jejich zaměstnanecký poměr bude pokračovat, i když na jiné pozici. Podobným příkladem mohou být náklady na přemístění zaměstnanců, kteří i po restrukturalizaci zůstanou v zaměstnaneckém poměru, důvodem je opět pokračování činnosti. Mezi náklady na restrukturalizaci nepatří ani náklady na marketing. Nejedná se totiž o náklady související s přemístěním nebo utlumením, případně ukončením činnosti, nýbrž o náklady na získání pozice a potencionálních klientů na novém trhu, bez ohledu na druh trhu. (RYNEŠ, 2011)

Vzorovým nákladem restrukturalizace, na který je nutno tvořit rezervu, jsou nároky na odstupné zaměstnanců, kterým bude vlivem restrukturalizace ukončen pracovní poměr. Dalším vzorovým příkladem může být uvedení prostředí do původního stavu, pokud tím účetní jednotka vázána nájemní smlouvou k místu činnosti.⁹

3.3 Metody stanovení výše rezerv

Základní problematikou rezerv v účetnictví je jejich objektivnost. Stanovení výše rezervy je velkou měrou ovlivněno subjektivním posouzením pracovníků odpovědných za sestavení účetní závěrky. Zvýšení objektivnosti této činnosti může být dosaženo

⁹ *Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů].*

Vyd. 8. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

standardizováním metodiky tvorby konkrétních rezerv ve vnitropodnikových směrnících. (KOVANICOVÁ, 2002)

Při stanovení výše rezervy je potřeba zohlednit všechny potřebné skutečnosti. Nejdůležitější je odhad budoucího plnění a pravděpodobnost dané operace. V praxi se lze setkat při stanovení výše tvořené rezervy s následujícími metodami (DVOŘÁKOVÁ, 2008):

- Expertní odhad s vazbou na kvantitativní veličiny (tržby, prodeje, pohledávky, atd.);
- Předběžné stanovení cen na základě plánovaných a ukončených projektů (generální opravy, stavební plány, rozpočty provedených záručních oprav, atd.);
- Použitím statistických metod (určení pravděpodobnosti operace, určení pravděpodobné výše operace, na níž se tvoří rezerva, atd.);
- Použitím metod pojistné matematiky (penzijní plány, atd.);
- Použitím reálných cen k ocenění (smluvené opce, atd.) a další.

4 REGULACE ÚČETNICTVÍ NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI

Z důvodu nadále se rozšiřující globalizace, rozšiřování obchodních aktivit mezi státy i kontinenty, je důležité, aby měl investor bez ohledu na stát původu přístup k nezkriveným datům. Z tohoto důvodu byly vytvořeny nezávislé oborové skupiny, které vydávají doporučení a návody. Z těchto doporučení a návodů vznikají soubory mezinárodních standardů, které mohou společnosti pro vykazování svých výsledků a svého postavení použít. Jejich použití je v některých případech dobrovolné, v jiných vynucené. Tato oblast jako celek je označována jako mezinárodní účetnictví. (MLÁDEK, 2005)

Důležitá je ovšem i skutečnost, že sestavením účetní závěrky podle jiných než národních účetních standardů nezabývá účetní jednotku povinnosti sestavit účetní závěrku dle národní účetní soustavy. Účetní závěrka dle jiných než národních účetních standardů má v tu chvíli pouze doplňující charakter.

Základním harmonizačním prvkem účetnictví na úrovni Evropské unie (dále jen EU) jsou směrnice (direktivy), které mají členské státy povinnost začlenit do svých národních legislativních soustav. Při začleňování direktiv do národních soustav je jednotlivým členským státům v určitých případech ponechána možnost volby z několika možných variant ošetření dané problematiky. Důsledkem je částečná nesrovnatelnost účetních informací v rámci EU. Snaha tento problém zmírnit se projevuje uváděním zpřesňujících informací v přílohách a poznámkách výkazů, ale není to pravidlem. Určitý vliv také hraje rozdíl mezi anglosaskou (Velká Británie, Irsko) a kontinentální částí EU (zbývajících 25 členů). (KOVANICOVÁ, 2002)

Účetnictvím se zabývá čtvrtá a sedmá a osmá direktiva EU (s ohledem na dobu vzniku označované mnohdy stále ES). Ve čtvrté směrnici EU jsou zpracovány podmínky pro harmonizaci ročních účetních závěrek velkých a středních kapitálových společností nekótovaných na burzách EU. V sedmé směrnici EU je zpracována problematika vykazování konsolidovaného celku, tedy podniků, které mají charakter holdingu,

koncernu apod. Osmá směrnice EU se věnuje povinnému auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek. (FEDOROVÁ, 2009)

Další linii regulace účetnictví, respektive účetního vykazování, představují US GAAP (Generally Accepted Accounting Principles).

„US GAAP představují soubor národních účetních standardů Spojených států amerických, jsou však významné pro celosvětovou harmonizaci účetnictví.“ (DVOŘÁKOVÁ, 2009; s. 3) Autorem US GAAP není politická instituce, ale nezávislý výbor FASB (Financial Accounting Standard Board). FASB je výbor, který slučuje různé profese a zájmové skupiny. Své zastoupení v něm mají auditoři (3 křesla), zástupci podnikatelské sféry (2 křesla), školství (1 křeslo) a vláda (1 křeslo). Největší váhu tudíž má auditorská profese. Na rozdíl od Evropské Unie, ve Spojených státech amerických převládá názor, že účetní pravidla by měli tvořit osoby v oboru vzdělané a zkušené, které s daty obsaženými v účetnictví pracují. Z tohoto důvodu má největší váhu auditorská profese. Auditor by jako nezávislý odborník měl posoudit, jestli byla účetní závěrka provedena v pořádku, a následně k ní přidat odborný komentář. Toho lze docílit, jen pokud budou pravidla tvořena odborníky, ne zákonodárci napříč pracovní i odbornou sférou. (MLÁDEK, 2002)

US GAAP jsou sestaveny ze tří hierarchických úrovní zahrnujících:

- fundamentální postuláty;
- koncepční rámec;
- účetní standardy.

Fundamentálními postuláty lze chápat jako ideové předpoklady a principy na nichž je stavěn účetní systém. Nejsou vyhlášeny zákonem, jde však prakticky o kostru finančního účetnictví. Lze mezi ně zařadit například následující obecné účetní předpoklady (KOVANICOVÁ, 2002):

- koncept účetní jednotky (Business Entity Concept),
- předpoklad trvání podniku (Going Concern Assumption),
- akruální báze účetnictví (Accrual Koncept),
- účtování v peněžních jednotkách (Money Measurement),
- zásada periodicity účetní závěrky (Time Periods Assumption) a další.

Dále sem patří základní účetní principy a zásady (KOVANICOVÁ, 2002):

- zásada pravdivé a věrné zobrazení (True And Fair View),
- zásada opatrnosti (Conservatism),
- zásada stálosti účetních metod / konzistence (Consistency),
- zásada přiřazování nákladů výnosům (Matching Principle),
- zásada periodické alokace (Periodik Allocattion Principle),
- zásada přednosti obsahu před formou (Substance Over Form) a další.

Koncepční rámec US GAAP specifikuje kvalitativní předpoklady účetní závěrky, základních prvků účetní závěrky a charakteristiky účetních výkazů. Právě díky těmto specifikacím mohou vzniknout standardy, které již podrobně rozpracují potřebnou problematiku jednotlivých účetních případů. (JÍLEK, 2011)

Lze konstatovat, že obecné principy a předpoklady zakotvené v US GAAP jsou součástí všech účetních soustav, i když třeba ne v plném rozsahu. To jen prokazuje důležitost účetního systému US GAAP, který je celosvětově uznávaný, protože prioritní je poskytnutí přesných a přehledných dat uživateli účetní závěrky. (MLÁDEK, 2002)

4.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Výbor pro mezinárodní účetní standardy se sídlem v Londýně (International Accounting Standards Committee – IASC) byl založen v roce 1973, jako nezávislá soukromá profesní organizace na základě dohody profesních účetních institucí z deseti států (mimo jiné USA, Velké Británie, Francie, Nizozemí). V roce 2000 se IASC skládal již ze 143 členů ze 104 zemí. Činnost IASC je řízena Radou IFAC (International Federation of Accountants). Cílem vzniku IASC bylo vytvoření standardů, které upraví a sjednotí vykazování o ekonomické situaci společnosti, které zvýší transparentnost a srovnatelnost informací obsažených v účetních výkazech. To umožňuje snadnější vstup na kapitálové trhy (burzy) a potencionálním investorům, věřitelům a jiným uživatelům účetních dat z výkazů se dostanou informace pro efektivní rozhodování. IASC vytvořil celkem čtyřicetjedna standardů označovaných jako IAS (International Accounting Standards), z nichž postupem času některé byly zrušeny nebo sloučeny s jinými, byly postupně novelizovány a většina je stále účinná. Výbor IASC byl v roce 2002 nahrazen Výborem pro interpretace standardů mezinárodního účetního

výkaznictví (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC), který si stanovil za cíl tvorbu účetních pravidel a postupů, které reagují na nově vzniklé účetní problémy. K odlišení nových a původních standardů se zavedlo pro nové standardy označení IFRS (International Financial Reporting Standards), kterých je v současné době platných osm. Standardy neupravují běžné účtování, nýbrž výkaznictví. (KRUPOVÁ, 2009)

V roce 2002 EU rozhodla o povinnosti užívat Mezinárodních standardů účetního výkaznictví u společností emitujících cenné papíry registrovaných na kapitálových trzích. Účinnost tohoto rozhodnutí nastala rokem 2005.¹⁰

4.2 Mezinárodní účetní standard IAS 37

Problematikou tvorby rezerv se v Mezinárodních standardech účetního výkaznictví zabývá standard IAS 37 – Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva. Tento standard byl vytvořen s ohledem na skutečnost, že se jedná o oblast účetnictví, která je specifická, a může být předmětem zneužívání účetnictví. Možnost zneužití tohoto prostředku účetnictví spočívá v určité nejistotě budoucí operace. IAS 37 zde pracuje s pojmem „pravděpodobnost“, který lze chápat jako více pravděpodobné než nepravděpodobné (*more likely than not*). Standard se věnuje problematice rozpoznání, oceňování a vykazování rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv. Standard IAS 37 neřeší pouze problematiku, které se věnují jiné standardy (např. rezervy v pojišťovnictví, které je upraveno standardem IFRS 4 – Pojistné smlouvy). (DVOŘÁKOVÁ, 2008)

4.2.1 Rezervy dle IAS 37

Základním požadavkem standardu IAS 37 je vykazování rezervy na samostatném řádku rozvahy. Rezerva musí být zřetelně odlišena od obchodních závazků a od položek časového rozlišení a dohadných položek. I v položkách časového rozlišení a dohadných položkách je podobně jako v rezervách potřeba použít odhad k jejich tvorbě, ovšem nejistota při odhadu je mnohem menší než u rezerv. Rezerva je standardem specifikována jako „závazek s nejistým určením nebo částkou“. (MLÁDEK, 2009)

¹⁰ nařízení EU 1606/2002

Standard rozlišuje mezi rezervami a podmíněnými závazky, rozdíl je vytvořen tzv. testem na rezervu. Pokud daná položka splňuje test na rezervu je podle požadavků IFRS vždy vykázána v rozvaze jako závazek. Test na rezervu stanovuje 3 podmínky, které musí být splněny k vykázání rezervy (JÍLEK, 2011):

- společnost má současný závazek jako výsledek minulé události,
- pravděpodobnost, že vypořádání závazku bude znamenat odliv zdrojů přinášejících ekonomických prospěch společnosti,
- částka závazku může být spolehlivě odhadnuta.

Společnost je povinna v případě nejistoty v kterékoli z těchto podmínek využít všech dostupných informací, včetně například názorů externích odborných poradců. Problém představuje pravděpodobnost, která dává společnosti možnost subjektivně vyhodnotit, zda se jedná o rezervu a zda bude vykázána. Pokud společnost nazná, že pravděpodobnost závazku je nedostatečná, rezervu nevykáže, případně bude pouze v příloze účetní závěrky informovat o podmíněném závazku. (DVOŘÁKOVÁ, 2008)

Základem tvorby rezerv dle standardu IAS 37 je samozřejmě zásada opatrnosti. Nemělo by dojít k situaci, kdy společnost nevykáže současný závazek v rozvaze. Rezerva představuje závazek s nejistým časovým posunem a nejistou výší, který vzniká vazbou na minulé události, v důsledku kterých se podnik nemůže reálně zbavit povinnosti jej splatit. Tuto povinnost může stanovit zákon, uzavřená smlouva, případně smluvní závazky. Dále může být tvorba rezervy vázána na mimosmluvní závazek, který není nijak právně vymahatelný, ovšem společnost se např. veřejně zavazuje k jeho plnění, případně je toto plnění očekáváno od veřejnosti a obchodních partnerů (např. odstranění ekologických škod, nadstandardní záruky). (JÍLEK, 2011)

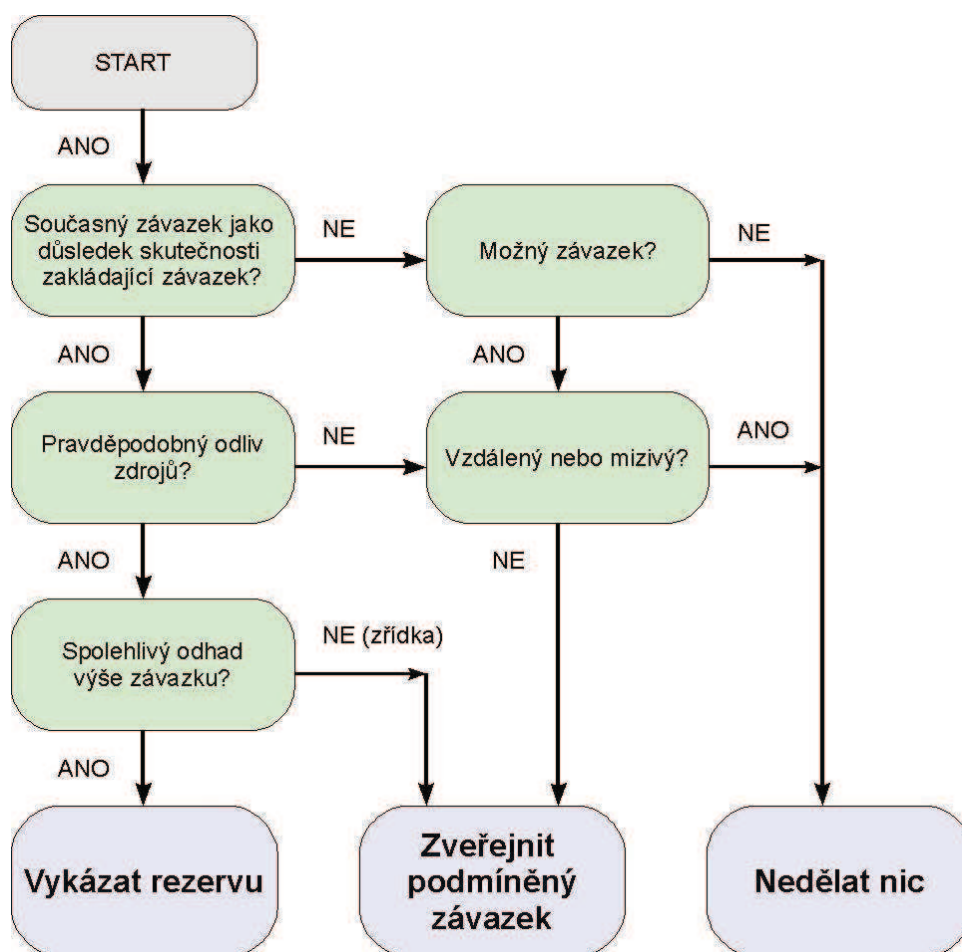
4.2.2 Podmíněné závazky

Podmíněný závazek dle IAS 37 je definován jako možný závazek, který vyplývá z minulých událostí, jehož existence bude potvrzena na základě výsledku konkrétních budoucích událostí, které nejsou plně pod kontrolou společnosti. Dále může být podmíněným závazkem současný závazek, který vyplývá z minulých událostí, ale není vykázán v rozvaze z důvodu nepravděpodobnosti budoucího odlivu zdrojů nebo z nemožnosti spolehlivě určit budoucí odliv zdrojů. O podmíněných závazcích

je informováno v příloze účetní závěrky, neúčtuje se o nich a nejsou tedy vykázány v rozvaze. (KRUPOVÁ, 2009)

Vztah mezi rezervou a podmíněným závazkem je velmi úzký. Podmíněný závazek představuje rezervu s vyšší mírou nejistoty. K rozpoznání, zda se jedná o rezervu nebo podmíněný závazek slouží již zmíněný test na rezervu (kapitola 4.2.1, s. 34). K jednodušší aplikaci testu na rezervu lze použít diagram, který je součástí dodatku B standardu IAS 37. Tento diagram je uveden na obrázku 1. (KRUPOVÁ, 2009):

Obrázek 1: Test na rezervu

Zdroj: Krupová, 2009; s. 577

4.2.3 Podmíněná aktiva

Standard IAS 37 definuje podmíněné aktivum jako pravděpodobné aktivum, které vzniklo jako důsledek minulých událostí v případě, že budoucí ekonomický prospěch z aktiva závisí na splnění určitých podmínek, které jsou nejisté, a společnost na jejich

splnění nemá vliv. Druhý důvod k vykázání podmíněného aktiva může být nemožnost spolehlivě aktivum ocenit. Stejně jako o podmíněných závazcích bude o podmíněných aktivech informováno v příloze účetní závěrky. (DVOŘÁKOVÁ, 2008)

4.2.4 Užití rezerv

Tvořená rezerva musí mít specifický účel, který musí být při čerpání dodržen. Standard IAS 37 uvádí četné příklady situací vedoucích ke tvorbě rezerv, například:

- likvidace aktiva,
- záruční opravy,
- nevýhodné smlouvy,
- restrukturalizaci a další.

Rezerva na budoucí provozní ztráty se podle standardu IAS 37 nesmí tvořit, protože neodpovídá definici rezervy, která je ve standardu uvedena. Tím je z tvorby rezerv například vyloučena rezerva na opravy dlouhodobého majetku. Jde především o spojení se standardem IAS 16 (Pozemky, budovy a zařízení), který požaduje nastavení odpisových plánů pro jednotlivé komponenty dlouhodobého majetku s různou životností tak, aby byly odpisovány samostatně. Záměrem tvořit rezervu na opravy dlouhodobého majetku se účetní jednotka sama usvědčuje z podhodnocení odpisů. (KRUPOVÁ, 2009)

Rezerva na likvidaci aktiva je tvořena, pokud s pořízením aktiva zároveň vzniká účetní jednotce povinnost například toto aktivum o skončení jeho využívání odstranit. Tento závazek je poté předmětem rezervy. Podkladem pro určení výše rezervy bude odhadovaný úhrn výdajů na odstranění aktiva. Tato rezerva zvyšuje pořizovací cenu aktiva a bude prostřednictvím odpisů postupně zahrnována do nákladů po celou dobu využívání aktiva. (DVOŘÁKOVÁ, 2008)

Rezerva na záruční opravy se vztahuje ke kupní smlouvě, ve které je záruka sjednaná, případně k právnímu předpisu, který záruku stanovuje. V České republice jím je zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, v platném znění (dále jen občanský zákoník), případně zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, v platném znění (dále jen obchodní zákoník). Rezerva na záruční opravy se vytvoří s ohledem na objem prodeje, poruchovost daného produktu a průměrné náklady na odstranění dané poruchy. Dále

je účetní jednotka povinna vytvořit rezervu i na poskytování nadstandardních výhod (záruk) zákazníkům (např. bezplatné garanční prohlídky). Ty se vztahují k období prodeje, tudíž by tento náklad musel být vázán k tomuto období. (DVOŘÁKOVÁ, 2008)

Nevýhodnou smlouvou se rozumí smlouva, jejíž očekávaný ekonomický užitek je nižší než nevyhnutelné náklady na splnění povinnosti. Rezerva se tvoří z nevyhnutelných nákladů vyplývajících ze smlouvy. Rezerva se vytvoří ve výši čistých nákladů na splnění smlouvy nebo ve výši veškerých kompenzací nebo pokut, při případném nedodržení smlouvy. Účetní jednotka použije k ocenění rezervy variantu s nižší částkou. (KRUPOVÁ, 2009)

Standard IAS 37 umožňuje tvorbu rezervy na restrukturalizaci. Standard přesně upravuje podmínky restrukturalizace, které musí účetní jednotka splnit, k vykázání rezervy. Nejdůležitější jsou podmínky na podrobný plán restrukturalizace a tento plán musí být zveřejněn takovým způsobem, aby všechny dotčené strany měly reálné očekávání, že k restrukturalizaci dojde, případně že již započala. Standard tímto brání takovým situacím, kdy je těsně před rozvahovým dnem pouhým rozhodnutím managementu účetní jednotky manipulováno s výsledkem hospodaření. Rezerva na restrukturalizaci zahrnuje pouze předpokládané nezbytné přímé výdaje, které bude třeba na restrukturalizaci vynaložit, tedy výdaje spojené s likvidací současných kapacit. Tyto výdaje nesmí zahrnovat žádné vazby na pokračující činnost účetní jednotky (např. přeškolení zaměstnanců nebo marketingové náklady). (KRUPOVÁ, 2009; DVOŘÁKOVÁ, 2008)

Přehled konkrétních situací, které vedou k tvorbě rezerv lze nalézt v dodatku C ke standardu IAS 37 a jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Situace vedoucí ke tvorbě rezerv

Situace	Vytvořit rezervu?
Záruční opravy	ANO
Kontaminovaná půda	ANO

Likvidace vrtný plošin v mořích	ANO
Refundační politika podniku při prodeji zboží	ANO
Uzavření divize – neprojednané k datu výkazů	NE
Uzavření divize – projednané a připravované k datu výkazů	ANO
Nariadení příslušných orgánů na pořízení protikouřových filtrů	NE
Přeškolení zaměstnanců v souvislosti se změnami v daňovém systému	NE
Nevýhodná smlouva	ANO
Individuální záruka, která pravděpodobně nebude využita	NE
Individuální záruka, která pravděpodobně bude využita	ANO
Soudní spory – pravděpodobně vyhrané	NE
Soudní spory – pravděpodobně prohrané	ANO
Opravy a údržba	NE

Zdroj: Krupová, 2009; s. 578

5 TVORBA REZERV VE SPOLEČNOSTI RATI, S.R.O.

Společnost **RaTi, s.r.o.** vznikla dnem zápisu do obchodního rejstříku vedeného u krajského soudu v Brně dne 18. ledna 2006 jako obchodní firma RTH ELEKTRO s.r.o. se sídlem v Brně, Heršpická 758/13 PSČ 656 92, v právní formě společnosti s ručením omezeným a přiděleným identifikačním číslem 276 71 674. Dne 9. Listopadu 2006 proběhla změna obchodní firmy z RTH ELEKTRO s.r.o. na RaTi, s.r.o. Dne 4. dubna 2011 společnost přestěhovala své sídlo na adresu Staré náměstí 9/8, PSČ 619 00, Brno.

Základní kapitál společnosti RaTi, s.r.o. ve výši 200 000 Kč, složených třemi tehdejšími společníky, je splacen v plné výši, čímž byla splněna podmínka § 107 obchodního zákoníku. Obchodní zákoník zde stanovuje minimální hodnotu základního kapitálu pro společnost s ručením omezeným na 200 000 Kč. Ke dni zápisu do obchodního rejstříku měla společnost tři společníky, od 22. dubna 2009 má společnost pouze jednoho společníka Miroslava Racka, který má ve společnosti 100 % obchodní podíl a zastává funkci jednatele společnosti.

Předmětem činnosti společnosti RaTi, s.r.o. jsou dle záznamu v obchodním rejstříku:

- Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení;
- Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Nabídka služeb a produktů nabízených společností RaTi, s.r.o. se specializuje na:¹¹

- Výroba rozvaděčů;
- Elektroinstalace pro domácnosti a průmyslové provozy;
- Prodej a montáž slaboproudých systémů;
- Prodej a montáž fotovoltaických elektráren (dále jen FV).

¹¹ Justice.cz *Úplný výpis z obchodního rejstříku*. [online]. Převzato dne 30. 5. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=700011439&sysinf.vypis.rozsah=upl ny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=d 9266a927c5618bc77d72bc7d390aa0e&sysinf.spis.@oddil=C&sysinf.spis.@vlozka=50680&sysinf.spis.@soud=Krajsk%FDm%20soudem%20v%20Brn%EC&sysinf.platnost=30.05.2011>>.

V roce 2008 společnost RaTi, s.r.o. podstatně změnila strukturu nabízených produktů a služeb. Tato změna se projevila i na objemu tržeb, který se oproti roku 2007 více než zdvojnásobil. Stejnou tendenci měla i v roce 2009, kde byl zaznamenán nárůst tržeb o 46 % oproti minulému období. Provozní výsledek hospodaření v roce 2008 vrostl o 142 % oproti roku 2007, následující rok provozní výsledek hospodaření vzrostl o 58 %. Data z účetní závěrky za rok 2010 nejsou v době tvorby bakalářské práce dostupné.

Společnost RaTi, s.r.o. v průměru zaměstnává 12 osob. Vedení účetnictví společnost zajišťuje externím dodavatelem.

Zkoumaná společnost nemá ve vnitropodnikových směrnících problematiku rezerv ošetřenu. Představuje to pro ni značné riziko. Její účetnictví se stává pro externí uživatele dat z účetní závěrky do určité míry nedůvěryhodné. Nedůvěryhodnost plyne z porušování zásady opatrnosti v účetnictví. Společnost RaTi, s.r.o. se již setkala s neochotou bankovních institucí, při žádosti o poskytnutí úvěrů, kde jedním z odůvodnění bylo nevykázání rezerv na rizika a ztráty z podnikání v účetní závěrce, které vede ke zkreslení o ekonomické situaci ve společnosti.

5.1 Rezerva na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu

Společnost RaTi, s.r.o. vytváří uzavíráním smlouvy o dílo se specifickými odběrateli nárok odběratele na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu po dobu sjednanou, která se vztahuje k produktu zakoupenému (vyhotovené dílo) od společnosti. Ačkoliv se jedná pro odběratele o bezplatnou činnost, společnosti RaTi, s.r.o. při poskytnutí vzniká náklad. Tento náklad se vztahuje k minulému období, konkrétně k období vzniku a vykázání výnosu z dané smlouvy. Ustanovení smlouvy, na základě kterých společnosti RaTi, s.r.o. vzniká tato povinnost, jsou uvedena v příloze 1°bakalářské práce.

Náklady, na které musí společnost tvořit rezervu na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu, představují mzdové náklady za práci technika zajišťující danou službu, náklady na spotřebovaný materiál a cestovní náklady. Společnost musí spolehlivě odhadnout četnost a náročnost dané služby. K odhadu by měly sloužit především zkušenosti z minulých období.

Dle smlouvy o dílo je společnost povinna pravidelně kontrolovat zhotovené dílo každé tři měsíce. S ohledem na důležitost zákazníka a specifičnost díla, společnost očekává i častější četnost kontrol. Dle protokolů o kontrolách z minulých období dochází za jedno účetní období průměrně k sedmi kontrolám. V následující tabulce je přehled průměrných nákladů souvisejících s jednou kontrolou:

Tabulka 2: Kalkulace nákladů na servisní kontroly

Náklad	Hodnota
Práce technika (mzda + povinná pojištění) (2 hodiny práce technika)	350 Kč
Cestovní náklady	300 Kč
Spotřeba drobného nefakturovaného materiálu	100 Kč
Celkové průměrné náklady	750 Kč
Celkové odhadované náklady na kontroly v průběhu záruční lhůty	26 250 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost by tedy měla do období výnosu z dané smlouvy o dílo zahrnout náklad na vytvoření rezervy v hodnotě 26 250 Kč, která bude postupně čerpána na pokrytí nákladů bezplatných povinných kontrol předmětu smlouvy během záruční lhůty.

5.2 Rezerva na záruční opravy

Společnost RaTi, s.r.o. poskytuje na veškeré své produkty a služby záruční lhůtu, ve které odpovídá za skryté vady. Při uzavírání smluv dle občanského zákoníku je standardní záruční lhůta stanovena na minimálně 24 měsíců, s výjimkou potravin a produktů, na kterých je uveden nejzazší termín použití, případně termín garantovaného bezchybného použití. Zde je poté záruční doba omezena tímto časovým termínem. Pokud není ve smlouvě o záruce zmíněno, platí záruční lhůta v délce 24 měsíců, případně do uplynutí doby garantovaného použití. Při uzavírání smluv dle obchodního zákoníku je délka záruční lhůty předmětem jednání a musí být uvedena ve smlouvě. Společnost RaTi, s.r.o. s ohledem na rozmanitost poskytovaných služeb

a produktů poskytuje různou délku záruky, která je závislá na povaze produktu nebo služby. Zde je potřeba rozlišit i přístup ke tvorbě rezerv na záruční opravy.

V případě poskytnutých služeb je velmi problematické odhadnout možné vady. Pro každého zákazníka je služba specifická. Nejčastěji poskytovanými službami jsou montáže FV zařízení na konstrukce, montáž těchto konstrukcí, montáž elektrických rozvodů a montáže slaboproudých a silnoproudých zařízení. Je proto těžké odhadnout konkrétní závady a vady, které mohou nastat. Ještě větší problém poté představuje spolehlivý odhad nákladů na odstranění těchto vad. Je tedy nutné využít ke spolehlivému odhadu především náklady na odstranění vad v záruční době z minulých období. Náklady způsobené danou vadou kryje při splnění podmínek pojištění odpovědnosti za způsobené škody, sjednané do výše krytí až sto milionů korun českých. Dále je společnost omezena daty o minulých zakázkách. Od roku 2008 změnila znatelně směr nabízených produktů a služeb. Tudíž zatím nelze vyhodnotit všechny zakázky z roku 2008, protože jim nadále běží záruční lhůta. Na některé produkty a služby totiž společnost RaTi, s.r.o. poskytuje záruku delší než 60 měsíců.

K odhadu tedy musí společnost využít v současné době dostupná data. K tomu je důležité si výnosy společnosti rozdělit na specifické části, a to:

- výroba rozvaděčů,
- montáž FV do instalovaného výkonu 20 kWp,
- montáž FV s instalovaným výkonem nad 20 kWp,
- elektroinstalace pro domácnosti,
- elektroinstalace pro průmyslové objekty.

Podle těchto částí lze dále sledovat náklady na odstranění vad v záruční době. V následující tabulce jsou vyjádřeny výnosy dle jednotlivých částí v roce 2009 a k nim vázané náklady na záruční opravy do konce roku 2010. Záruční opravy vázané k montážím z roku 2008 neposkytují spolehlivé údaje pro tvorbu rezerv vlivem zpracování nových postupů, nutnosti řešit nedostatky ve výbavě, které se projeví v nákladech na opravy nákladným pronájemem této výbavy.

Tabulka 3: Náklady na záruční opravy do roku 2010

Druh zakázky	Tržby za rok 2009	Náklady na záruční opravy do konce 2010 vázané na zakázky z roku 2009
Výroba rozvaděčů	5 067 408 Kč	nebyly zaznamenány
Montáž FV do 20 kWp	4 968 821 Kč	5 040 Kč
Montáž FV nad 20 kWp	27 249 679 Kč	74 568 Kč
Elektroinstalace pro domácnosti	6 885 466 Kč	nebyly zaznamenány
Elektroinstalace pro průmyslové objekty	12 395 438 Kč	217 616 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle odhadů techniků společnosti lze očekávat v průběhu konce záruční lhůty sledovaných zakázek další plnění, zobrazená v tabulce 4.

Tabulka 4 - Odhadu budoucích záručních plnění

Druh zakázky	Odhad budoucích záručních plnění
Výroba rozvaděčů	18 000 Kč
Montáž FV do 20 kWp	24 000 Kč
Montáž FV nad 20 kWp	72 000 Kč
Elektroinstalace pro domácnosti	18 000 Kč
Elektroinstalace pro průmyslové objekty	84 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkově tedy v roce 2009, kdy byly účtovány výnosy ke sledovaným zakázkám, měla společnost RaTi, s.r.o. vytvořit rezervu na záruční opravy odhadnutou dle tabulky 5, která je uvedena na následující straně.

Tabulka 5: Ocenění rezervy na záruční opravy za rok 2009

Druh zakázky	Odhad budoucích záručních plnění
Výroba rozvaděčů	18 000 Kč
Montáž FV elektráren do 20 kWp	29 040 Kč
Montáž FV elektráren nad 20 kWp	146 568 Kč
Elektroinstalace pro domácnosti	18 000 Kč
Elektroinstalace pro průmyslové objekty	301 616 Kč
Celková výše rezervy na záruční opravy	513 224 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Vypočtená výše rezervy, kterou měla společnost RaTi, s.r.o. v roce 2009 vytvořit na pokrytí budoucích záručních oprav je 513 224 Kč, což představuje 0,91 % tržeb ze sledovaných zakázek. Rozdílnost jednotlivých zakázek v rámci vytvořených kategoriích neumožňuje vytvořit dostatečně přesně jednotku, podle které se má rezerva tvořit. Náhradní variantou je určit co nejpřesnější odhad, jaký podíl z tržeb dle jednotlivých typů zakázek připadá na záruční opravy v dané kategorii.

Tabulka 6 - Poměr záručních oprav na tržbách 2009

Druh zakázky	Tržby	Záruční opravy (i očekávané)	Poměr
Výroba rozvaděčů	5 067 408 Kč	18 000 Kč	0,36 %
Montáž FV do 20 kWp	4 968 821 Kč	29 040 Kč	0,58 %
Montáž FV nad 20 kWp	27 249 679 Kč	146 568 Kč	0,54 %
Elektroinstalace pro domácnosti	6 885 466 Kč	18 000 Kč	0,26 %
Elektroinstalace pro průmyslové objekty	12 395 438 Kč	301 616 Kč	2,43 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost RaTi, s.r.o. může rezervu na záruční opravy ocenit pomocí takto vypočítaných poměrových čísel. Důležitá je jejich pravidelná aktualizace, kterou se zvýší jejich přesnost. Z údajů o tržbách v roce 2010 je tedy možno provést výpočet tvořené rezervy.

Tabulka 7: Výpočet výše rezerv na záruční opravy za rok 2010

Druh zakázky	Tržby	Poměrové číslo	Výše rezervy
Výroba rozvaděčů	5 036 173 Kč	0,36 %	18 130 Kč
Montáž FV do 20 kWp	2 152 136 Kč	0,58 %	12 482 Kč
Montáž FV nad 20 kWp	102 367 030 Kč	0,54 %	552 782 Kč
Elektroinstalace pro domácnosti	3 849 220 Kč	0,26 %	10 008 Kč
Elektroinstalace pro průmyslové objekty	1 475 182 Kč	2,43 %	35 847 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3 Dopad tvorby rezerv

Vytvoření rezervy se projeví snížením výsledku hospodaření, který je součástí vlastního kapitálu, a navýšením cizích zdrojů, který je zařazen mezi cizí kapitál. Dopad tvorby rezerv lze tedy prezentovat pomocí ukazatelů finanční analýzy, které tyto prvky ovlivňují.

Tvorba rezerv se projevuje v kapitálové struktuře společnosti. Změna způsobená vytvořením rezervy je patrná z ukazatele celkové zadluženosti. Ukazatel celkové zadluženosti vyjadřuje podíl cizích zdrojů na celkových pasivech společnosti.¹²

¹² MRKVIČKA, KOLÁŘ, *Finanční analýza*; 2006

Tabulka 8: Ukazatel celkové zadluženosti 2009

	Cizí zdroje (v tisících Kč)	Pasiva celkem (v tisících Kč)	Zadluženost
Bez vykázání rezerv	6 414	12 067	53,15%
S vykázáním rezerv	6 926	12 067	57,40%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vytvoření rezerv v účetní závěrce za rok 2009 by ovlivnil ukazatel zadluženosti o 4,25%. Tento rozdíl vznikl přesunem částky vytvořených rezerv z vlastních zdrojů, kde spadaly do výsledku hospodaření, mezi cizí zdroje, mezi které se rezervy řadí. Tím se zvýšila zadluženost společnosti.

Ukazatel dlouhodobé zadluženosti vyjadřuje, jaká část chodu společnosti je kryta dlouhodobými dluhy.¹³ Mezi dlouhodobé dluhy se zde řadí i rezervy, ačkoliv se o dluh přímo nejedná. Rezervy ovšem v rozvaze představují budoucí náklad.

Tabulka 9: Dlouhodobá zadluženost 2009

	Dlouhodobé cizí zdroje (v tisících Kč)	Zdroje celkem (v tisících Kč)	Dlouhodobá zadluženost
Bez vykázání rezerv	0	12 067	0,00 %
S vykázáním rezerv	513	12 067	4,25 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel dlouhodobé zadluženosti při nevykázání rezerv dosahuje nuly, tedy že společnost RaTi, s.r.o. je schopna financovat svůj chod vlastním kapitálem a krátkodobými, převážně obchodními, závazky.

Vliv vytvořených rezerv se projeví také v koeficientu samofinancování, který vyjadřuje podíl vlastního kapitálu na celkových zdrojích společnosti, tedy na pasivech.

¹³ Solař a Bartoš, 2006.

Tabulka 10: Koefficient samofinancování 2009

	Vlastní kapitál (v tisících Kč)	Pasiva celkem (v tisících Kč)	Koefficient samofinancování
Bez vykázání rezerv	5 653	12 067	46,85%
S vykázáním rezerv	5 141	12 067	42,60%

Zdroj: Vlastní zpracování

Koefficient samofinancování vyjadřuje, jakou měrou pokrývají vlastní zdroje chod společnosti.¹⁴ Vytvoření rezervy na záruční opravy v roce 2009 by snížili podíl vlastních zdrojů o 4,25% oproti hodnotě vypočítané použitím skutečně vykázaných hodnot.

Ukazatel rentability vloženého kapitálu (Return on Investments) vyjadřuje hrubou výnosnost podniku bez ohledu na rozložení kapitálu a jeho náklady.¹⁵ Vykázání rezervy se zde projeví vlivem snížení provozního výsledku hospodaření.

Tabulka 11: Ukazatel rentability vloženého kapitálu 2009

	Provozní hospodářský výsledek (v tisících Kč)	Celkový kapitál (v tisících Kč)	Rentabilita vloženého kapitálu
Bez vykázání rezerv	3 653	12 067	0,30
S vykázáním rezerv	3 140	12 067	0,26

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel rentability vloženého kapitálu vyjadřuje, kolik korun zisku připadá na jednu investovanou korunu do společnosti RaTi, s.r.o. Při nevykázání rezervy je tento ukazatel

¹⁴ Kislíngrová a Hnilica, 2008.

¹⁵ Kislíngrová, 2010.

uměle vylepšen. Bez vykázané koruny připadá na korunu zisku 0,30 korun, rentabilita vloženého kapitálu má hodnotu 30 %. Vytvořená rezerva na záruční opravy tento ukazatel snížila o čtyři setiny koruny, výsledná rentabilita, která odpovídá skutečnému obrazu o ekonomickém stavu společnosti RaTi, s.r.o., tedy dosahuje pouze 26 %.

6 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

S ohledem na vliv dosud nevykazovaných rezerv na důvěryhodnost dat obsažených v účetní závěrce, shledávám za nutné vytvoření interních směrnic, které ošetří problematiku vykazování rezerv ve společnosti RaTi, s.r.o. S důrazem na ochranu externích uživatelů výstupů z účetnictví, považuji za nejdůležitější druhy rezerv, které může společnost RaTi, s.r.o. tvořit, rezervu na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu a rezervu na záruční opravy.

Společnost RaTi, s.r.o. dále může tvořit rezervy podle zákona o rezervách, jejichž tvorbou si může snížit základ daně z příjmů právnických osob. Z rezerv tvořených podle zákona o rezervách je možné tvořit ve společnosti RaTi, s.r.o. rezervu na opravu dlouhodobého majetku. Zde ovšem nastává kolize s IAS 37, který příčinu tvorby rezerv na opravu dlouhodobého majetku vidí v nedokonalém odpisovém plánu. Tím by tedy mohl dojít ke zkreslení údajů obsažených v účetní závěrce. Proto doporučuji od tvorby této rezervy upustit.

6.1 Směrnice pro tvorbu rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu

Vytvoření směrnice pro tvorbu rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu umožní účtovat společnosti RaTi, s.r.o. tvorbu rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu. Povinnost provádět bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu vzniká společnosti z titulu smlouvy o dílo. Uzavřením smlouvy o dílo společnosti RaTi, s.r.o. vzniká budoucí závazek, k tomuto datu by se tedy měla tvořit rezerva. Navrhuji vytvořit směrnici pro tvorbu rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu ve znění z následující strany bakalářské práce.

Směrnice č.

Platná od

Směrnice pro tvorbu a čerpání rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu

Společnost vytváří rezervu na náklady spojené s prováděním bezplatných servisních služeb a bezplatné údržby u předmětu smluv o dílo, z kterých lze tuto službu nárokovat. Délka nároku na služby bezplatného servisu a údržby musí být stanovena ve smlouvě o dílo stejně jako stanovení jejich četnosti. Rezerva bude vytvářena následujícím způsobem:

- A. Každý rok bude vytvářena rezerva u provedených zakázek ve výši odpovídající nákladům na servisní služby a bezplatnou údržbu. Do odhadu těchto nákladů se zahrnou:
 - a. přímé mzdy, včetně zákonného pojištění,
 - b. odhadovaná spotřeba materiálu,
 - c. cestovné.
- B. Rezerva se vytváří po celé období, po které budou servisní služby a údržba bezplatně poskytována. V každém roce bude vytvořen zvláštní analytický účet pro sledování rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu. Rezerva bude rozpuštěna ve výši nákladů souvisejících s prováděnými servisními službami a prováděnou údržbou. Po uplynutí období nároku na tyto služby bude zbytek rezervy rozpuštěn.
- C. Za účelem sledování nákladů na poskytnuté bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu budou vytvořeny zvláštní analytické účty. Při poskytování těchto bezplatných služeb je technik provádějící kontrolu povinen sepsat protokol, na kterém bude mimo jiné uvedeno období, ve kterém byla zakázka, na níž je bezplatná služba poskytována, dokončena. Z rezervy toho období bude náklad na opravu pokryt v plné výši vynaložených nákladů až do výše vytvořené rezervy. Náklady na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu jsou kryty v hodnotě přímých mezd, včetně zákonného pojištění, spotřeby materiálu a cestovného.

Za pravidelné měsíční vyhodnocování průběhu bezplatných servisních služeb a bezplatné údržby a jeho předávání k účtování odpovídá: **vedoucí technik ..**

Za účtování tvorby a čerpání rezervy na bezplatné servisní služby a bezplatnou údržbu odpovídá: **účetní - fakturantka**

Za udržování této směrnice v aktuálním stavu odpovídá: **vedoucí účetního oddělení**

Dne

Schválil:

6.2 Směrnice pro tvorbu rezervy na záruční opravy

Vytvořením směrnice pro tvorbu rezervy na záruční opravy vznikne společnosti RaTi, s.r.o. metodický prvek, který ji zaručí konstantní postup při tvorbě rezervy na záruční opravy. Povinnost provádět záruční opravy, v případě náročnější vady výměnu produktu v záruční lhůtě, společnosti RaTi, s.r.o. vyplývá z občanského zákoníku, případě zákazníků fyzických osob, nebo ze smluv uzavíraných s odběrateli. Navrhuji vytvoření směrnice na záruční opravy v následujícím znění.

Směrnice č.

Platná od

Směrnice na tvorbu a čerpání rezervy na záruční plnění

Společnost vytváří rezervu na náklady spojené s odstraňováním vad či náhradou dodaných výrobků a dodaného zboží, které se vyskytnou po dobu, na kterou je záruka poskytována. Záruky jsou poskytovány na dobu uvedenou v kupní smlouvě, případně ve smlouvě o dílo. Rezerva bude vytvářena následujícím způsobem:

- A. Každý rok bude vytvářena rezerva u provedených prací a dodávek ve výši vypočítané procentem z tržeb dle jednotlivých typů zakázek dle osnovy uvedené v příloze směrnice na záruční plnění č. 1. Tato příloha bude pravidelně, a to minimálně jednou ročně, aktualizována, použitím podílu nákladů na záruční opravy na tržbách daného typu zakázky.

- B. V každém roce bude vytvořen zvláštní analytický účet pro sledování rezervy na záruční plnění za práce provedené v tomto roce pro jednotlivý druh zakázek. Rezerva bude rozpouštěna ve výši nákladů souvisejících s prováděnými opravami, případně výměnou. Po uplynutí záruční doby bude zbytek rezervy rozpuštěn.
- C. Za účelem sledování nákladů na záruční plnění budou vytvořeny zvláštní analytické účty. Při uplatňování nároků na záruční plnění bude technik, pověřený posuzovat oprávněnost reklamace, po jejím uznání povinen vystavit protokol, na kterém bude mimo jiné uvedeno období, ve kterém byla zakázka, k níž se vztahuje záruční plnění, dokončena. Z rezervy daného období bude náklad na záruční plnění pokryt v plné výši vynaložených nákladů až do výše vytvořené rezervy. Náklady na záruční opravy jsou rezervou kryty v hodnotě přímého materiálu, přímých mezd, včetně zákonného pojištění, a cestovného.

Za pravidelnou aktualizaci přílohy směrnice na záruční plnění č. 1 odpovídá **vedoucí technik**

Za pravidelné roční vyhodnocování průběhu záručních plnění a jeho předávání k zaúčtování odpovídá **účetní - fakturantka**

Za účtování a čerpání rezervy na záruční plnění odpovídá **účetní - fakturantka**

Za udržování této směrnice v aktuálním stavu odpovídá **vedoucího účetního oddělení**

Dne

Schválil:

Příloha č. 1 k vytvořené směrnici na tvorbu a čerpání rezervy na záruční opravy bude pro rok 2010 vytvořena následovně.

Příloha č. 1 ke směrnici č. na tvorbu a čerpání rezervy na záruční plnění

Tato příloha obsahuje procentní poměry tržeb sloužící ke stanovení výše rezervy na záruční plnění:

- pro výrobu rozvaděčů: 0,36 %

- pro montáž FV do 20 kWp 0,58 %
- pro montáž FV nad 20 kWp 0,54 %
- pro elektroinstalace v domácnostech 0,26 %
- pro elektroinstalace v průmyslových objektech 2,43 %

Tato příloha bude pravidelně minimálně jednou ročně aktualizována, metodou podílu nákladů na záruční opravy na tržbách daného typu zakázky.

Poslední aktualizace provedena dne

Schválil:

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo navrhnout možnosti tvorby rezerv podle České účetní legislativy a podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví. V teoretické části jsem podrobně rozebral podstatu a důležitost účetnictví, prvky regulující účetnictví, které mají vliv na tvorbu rezerv na účetnictví, možnosti tvorby zákonných rezerv, umožňující snížit základ daně, a možnosti tvorby účetních rezerv dle českých účetních předpisů. Problematiku tvorby a vykazování rezerv na mezinárodní úrovni upravuje IAS 37 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva, kterému se v teoretické části bakalářské práce podrobně věnuji.

V praktické části jsem prezentoval vlivy nevykázaných rezerv na údajích uveřejněných v účetní závěrce za rok 2009 pomocí základních ukazatelů finanční analýzy. Spolu s rozbořem možností tvorby rezervy na bezplatnou údržbu a servisní služby a rezervy na záruční opravy jsem vytvořil návrhy směrnic, které mají zaručovat ve společnosti RaTi, s.r.o. správné a jednotné účtování o problematice tvorby rezerv.

Pokud společnost RaTi, s.r.o. implementuje tyto směrnice do svých interních směrnic a bude podle nich při tvorbě rezerv postupovat, zvýší důvěryhodnost své účetní závěrky. Tvorba rezerv vychází ze zásady opatrnosti, která určuje povinnost vykázat veškeré výdaje, které mohou souviset s obdobím, za které je vykazováno. Při sestavování minulých účetních závěrek společnost RaTi, s.r.o. tuto zásadu opomíjela, čímž se stala ze strany bank a investorů méně důvěryhodnou. Investice do společnosti RaTi, s.r.o. pro investory mohla představovat značné riziko, čímž se pro společnost RaTi, s.r.o. zdražovalo financování pomocí externích zdrojů. Tento problém vytvoření směrnic pro tvorbu rezerv a jejich uplatňování může zmírnit.

Vytvořené směrnice vycházejí ze zákona o účetnictví, vyhlášky Českých účetních standardů. Jsou vytvořeny s ohledem na předmět podnikání společnosti a zohledňují určitá specifika oboru podnikání společnosti RaTi, s.r.o. Společnost RaTi, s.r.o. musí tyto směrnice udržovat aktuální, aby byl zachován jejich účel. Používání neaktuálních směrnic na tvorbu rezerv by vedlo opětovně ke zkreslování informací obsažených v účetní závěrce.

ZDROJE

Knihy a časopisy

Účetnictví podnikatelů 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2011 / [kolektiv autorů]. Vyd. 8. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011 - 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 2., dopl. a aktualiz.vyd.* Brno: Computer Press, 2008. 329 s. ISBN 978-802-5119-501.

FEDOROVÁ, Anna. *Principy účetnictví.* Vyd. 1. Brno: CERM, 2009. 99 s. ISBN 978-802-1439-627.

FICBAUER, Jiří; FICBAUER, David. *Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy.* Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008. 153 s. ISBN 978-808-7071-977.

JANHUBA, Miloslav. *Teorie účetnictví : (výběr z problematiky).* Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010. 175 s. ISBN 978-802-4516-622.

JÍLEK, Josef; SVOBODOVÁ, Jitka. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2011.* 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 432 s. ISBN 978-802-4734-279.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance.* 3. vyd. Praha: C. H. Beck, c2010. 811 s. ISBN 978-807-4001-949.

KISLINGEROVÁ, Eva; HNILICA, Jiří. *Finanční analýza: krok za krokem.* 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-807-1797-135.

KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého.* 16. aktualiz. vyd. Praha: Bova Polygon, 2006. 418 s. ISBN 80-727-3130-0.

KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého.* 16. aktualiz. vyd. Praha: Bova Polygon, 2006. 418 s. ISBN 80-727-3130-0.

KRUPOVÁ, Lenka. *IFRS : mezinárodní standardy účetního výkaznictví : [aplikace v podnikové praxi : stav k 1.1.2009].* Vyd. 1. Praha: VOX, 2009. 804 s. ISBN 978-808-6324-760.

- LOUŠA, František. Vnitropodnikové směrnice v účetnictví. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. 112 s. ISBN 80-247-1259-8.
- LOUŠA, František. Zákon o účetnictví v praxi. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009. 136 s. ISBN 978-802-4729-428.
- MLÁDEK, Robert. *Postupy účtování podle IFRS : IFRS policies and procedures*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2009. 351 s. ISBN 978-808-7212-134.
- MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví : IFRS, US GAAP*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2005. 415 s. ISBN 80-720-1519-2.
- MRKVIČKA, Josef; KOLÁŘ, Pavel. *Finanční analýza. 2., přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2006. 228 s. ISBN 80-735-7219-2.
- RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka k 1. 1. 2011*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2011. 1031 s. ISBN 978-80-7263-633-4.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví pro manažery*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 226 s. ISBN 80-247-1195-8.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Základy finančního účetnictví*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2005. 331 s. ISBN 80-861-1995-5.
- SEDLÁČEK, Jaroslav; HÝBLOVÁ, Eva; KŘÍŽOVÁ, Zuzana. *Praktikum finančního účetnictví pro ekonomická, finanční a právní studia*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 175 s. ISBN 978-807-3802-837.
- SCHIFFER, Vladimír. *Správně vedené účetnictví*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 274 s. ISBN 978-807-3575-755.
- SKÁLOVÁ, Jana; POKORNÁ, Pěva. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 430 s. ISBN 978-807-3574-857.
- SLÁDKOVÁ, Eva. *Finanční účetnictví a výkaznictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. 451 s. ISBN 978-807-3574-345.
- SOLAŘ, Jan; BARTOŠ, Vojtěch. *Rozbor výkonnosti firmy: studijní text pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 3., přeprac. / . Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. 163 s. ISBN 80-214-3325-6.

SOTONA, Milan. *Vnitropodnikové směrnice - účetnictví 2005*. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005. 164 s. ISBN 80-251-0173-8.

ŠRÁMKOVÁ, A. a kol. *IAS/IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: praktické aplikace*. 2. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, 2009. ISBN 978-80-86716-61-9.

Právní předpisy

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., v znění pozdějších předpisů. Finanční zpravodaj 48/2003.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1191 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, v platném znění.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), v platném znění.

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, v platném znění.

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, v platném znění.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění.

Zákon č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v platném znění.

Internetové zdroje

JUSTICE.CZ. *Úplný výpis z obchodního rejstříku*. [online]. Převzato dne 30.5.2011.

Dostupné z WWW:

<<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/report?sysinf.vypis.CEK=700011439&sysinf.vypis.rozsah=uplny&sysinf.@typ=transformace&sysinf.@strana=report&sysinf.vypis.typ=XHTML&sysinf.vypis.klic=d9266a927c5618bc77d72bc7d390aa0e&sysinf.spis.@oddil=C&sysinf.spis.@vlozka=50680&sysinf.spis.@soud=Krajsek%FDm%20soudem%20v%20Brn%EC&sysinf.platnost=30.05.2011>>.

RATI. *Úvod*. [online]. Převzato dne 16.5.2010. Dostupné z WWW: <<http://rati.cz/index.php?statics=1>>.

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Test na rezervu	- 35 -
Tabulka 1: Situace vedoucí ke tvorbě rezerv	- 37 -
Tabulka 2: Kalkulace nákladů na servisní kontroly.....	- 41 -
Tabulka 3: Náklady na záruční opravy do roku 2010.....	- 43 -
Tabulka 4 - Odhadu budoucích záručních plnění	- 43 -
Tabulka 5: Ocenění rezervy na záruční opravy za rok 2009	- 44 -
Tabulka 6 - Poměr záručních oprav na tržbách 2009	- 44 -
Tabulka 7: Výpočet výše rezerv na záruční opravy za rok 2010.....	- 45 -
Tabulka 8: Ukazatel celkové zadluženosti 2009.....	- 46 -
Tabulka 9: Dlouhodobá zadluženost 2009.....	- 46 -
Tabulka 10: Koeficient samofinancování 2009	- 47 -
Tabulka 11: Ukazatel rentability vloženého kapitálu 2009	- 47 -

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A NÁZVŮ

EU	European Union; Evropská unie
FASB	Financial Accounting Standard Board
FV	Fotovoltaická elektrárna
IAS	International Accounting Standards; Mezinárodní účetní standardy
IASC	International Accounting Standards Committee; Výbor pro mezinárodní standardy
IFAC	International Federation of Accountants
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
US GAAP	General Accepted Accounting Principles

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Výňatek ze smlouvy o dílo

Příloha 1 – Výňatek ze smlouvy o dílo

VI. Záruční doba, odpovědnost za vady

6.1 Zhotovitel odpovídá za jakost díla v rozsahu:

Záruční doba je stanovena na 60 měsíců plynoucích ode dne úspěšného protokolárního předání a převzetí stavby.

6.2 Zhotovitel je povinen provádět pravidelné kontroly kvality v rozsahu a parametrech díla během trvání celé záruční lhůty, v intervalu minimálně každých 3 měsíců. O provedených kontrolách musí být vždy sepsán protokol, podepsaný oprávněným zástupcem objednatele i zhotovitele.